

Sygn. akt: I C 158/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Hanna Woźniak
Protokolant:	sekr. sądowy Jagoda Mazur

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2016 r. w Wąbrzeźnie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko Z. C.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego Z. C. na rzecz powoda (...) w W. na podstawie weksla kwotę 3.791,77 (trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt jeden 77/100) euro z ustawowymi odsetkami od dnia 07 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.615 (dwa tysiące sześćset piętnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Hanna Woźniak

Sygn. akt I C 158/15

UZASADNIENIE

W pozwie, który wpłynął do Sądu Rejonowego w W. 18 grudnia 2014r., powód (...) w W. wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanego Z. C. kwoty 3.791,77 euro z ustawowymi odsetkami od dnia 07 grudnia 2014r. i kosztami procesu. W uzasadnieniu powód podał, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty dochodzonej kwoty na podstawie weksla, który jest prawidłowo wypełniony i zawiera wszystkie elementy określone w art. 101 prawa wekslowego. Powód zamierzał przedstawić pozwanemu oryginał weksla, lecz pozwany nie stawił się w miejscu wskazanym w wezwaniu (k.1-2).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 stycznia 2015r. Sąd Rejonowy w W. nakazał pozwanemu zapłacić na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu (k.21).

W dniu 26 stycznia 2015r. pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty domagając się jego uchylenia oraz oddalenia powództwa w całości, a także zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu. Pozwany podniósł zarzuty przedawnienia roszczenia z weksla, braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, niewłaściwości miejscowej SR w W., braku właściwego pełnomocnictwa umocowującego do działania w imieniu powoda (k.24-28).

Postanowieniem z dnia 03 lutego 2015r. Sąd Rejonowy w W. stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do tut. sądu (k.33).

Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku strony podtrzymały swoje stanowiska, przy czym pozwany podniósł dodatkowo zarzut niewłaściwego wyliczenia zobowiązania (k.129), a w piśmie procesowym z dnia 11 stycznia 2016r. także zarzuty braku podpisu pozwanego na wekslu jako poręczyciela wekslowego, wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową i braku przedstawienia weksla do zapłaty (k.147-148).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

na podstawie umowy nr (...) z dnia (...). o pożyczkę hipoteczną waloryzowaną kursem DEM spłacaną w równych strumieniach płatności powód udzielił K. C. i E. C. pożyczki w kwocie 37.700,00 zł. Integralną część umowy stanowił regulamin Pożyczka hipoteczna dla osób fizycznych. § 20 ust. 3 tego regulaminu określał, że w przypadku śmierci Kredytobiorcy – po wypłacie kredytu – Bank dochodzi zaspokojenia swoich należności z tytułu umowy kredytu z przyjętych prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu. Wskazana umowa została zabezpieczona wekslem własnym in blanco wystawionym przez pożyczkobiorców z poręczeniem wekslowym pozwanego, który na jego odwrocie wpisał treść: „poręczam za wystawców” i złożył swój podpis: (...). Zgodnie z deklaracją wekslową z dnia 27 lutego 2001r., w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części kredytu, powód był uprawniony do wypełnienia weksla w każdym czasie na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanego, a niespłaconego kredytu wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami wynikającymi z zawartej umowy. Powód miał prawo opatrzyć weksel datą płatności wg swojego uznania, zawiadamiając wystawców listem poleconym. Miejscem płatności weksla był (...) I Oddział w B.. Deklaracja wekslowa została także opatrzona dodatkowymi wzmiankami: „poręczam za wystawców” i (...) wraz z podpisem pozwanego Z. C.. Pożyczkobiorcy spłacili pożyczkę w części, a saldo zadłużenia po ostatniej wpłacie dokonanej na rzecz powoda w dniu 13 grudnia 2012r. wynosiło 3.7775,95 euro. K. C. zmarła w dniu 18 września 2012r., natomiast E. C. zmarł 16 grudnia 2012r. Pismem z dnia 25 listopada 2014r. powód zawiadomił pozwanego jako poręczyciela wekslowego o wypełnieniu weksla in blanco i opatrzeniu datą płatności 06 grudnia 2014r. oraz sumą wekslową odpowiadającą zadłużeniu aktualnemu na dzień wypełnienia weksla i wezwał go do zapłaty do dnia 06 grudnia 2014r. sumy wekslowej w wysokości 3.791,77 euro. Pismo to doręczono pozwanemu w dniu 01 grudnia 2014r. Pozwany nie wykupił powyższego weksla w wyznaczonym terminie.

Dowody: - umowa nr (...) (k.53-59);

- regulamin (k.61-77, k.108-125);

- deklaracja do weksla in blanco (k.60);

- odpis skrócony aktu zgonu nr (...) (k.78);

- odpis skrócony aktu zgonu nr (...) (k.79);

- wydruki historii spłaty kredytu (k.80-96, k.135-145);

- opinia biegłego sądowego z zakresu badań dokumentów i pisma (k.197-203);

- zawiadomienie o wypełnieniu weksla z potwierdzeniem odbioru (k.4, k.5).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, których prawdziwość nie budziła wątpliwości sądu i w przeważającym zakresie nie była podważana przez strony, z wyjątkiem zarzutu pozwanego dotyczącego podrobienia jego podpisu na wekslu jako poręczyciela oraz wypełnienia przez powoda weksla w zakresie daty płatności w sposób niezgodny z deklaracją wekslową. W związku z tym sąd dopuścił dowód z opinii biegłego grafometry na okoliczność ustalenia, czy na przedmiotowym wekslu widnieje oryginalny, czy podrobiony podpis pozwanego Z. C. (k.168), co wiązało się także z koniecznością uprzedniej zmiany trybu postępowania z uproszczonego na zwykły (k.167). Biegły w wydanej przez siebie opinii jednoznacznie wskazał, iż czytelny podpis

o treści (...) znajdujący się na rewersie pod treścią „poręczam za wystawców” dokumentu w postaci urzędowego blankietu wekslowego do sumy wekslowej nie przekraczającej 50.000 zł, datowanego „B., dnia 27-02-2001r.”, wystawionego na zlecenie (...), przez K. C. i E. C., zam. (...)-(...) W., ul. (...) – jest oryginalnym podpisem Z. C.. W ocenie Sądu opinia ta jest sporządzona rzetelnie i dokładnie, zaś wnioski zostały wysnute zgodnie z wiedzą specjalną, jaką legitymuje się biegły. Opinia była logiczna, spójna, pozbawiona nieścisłości i udzieliła wyczerpującej odpowiedzi na zadane przez sąd pytanie. Nie zachodzą przy tym żadne powody osłabiające zaufanie do wiedzy, kompetencji, doświadczenia czy też bezstronności sporządzającego ją biegłego. Ponadto żadna ze stron procesu nie kwestionowała wydanej przez biegłego opinii, dlatego Sąd podzielił wniosek końcowy w niej zawarty. Ponadto pozwany powoływał się na nieczytelność zapisów zawartych w wydrukach historii spłaty kredytu i tym samym kwestionował wyliczenie zobowiązania wekslowego.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanego, wezwanego do osobistego stawiennictwa na rozprawę w dniu 19 grudnia 2016r., z powodu jego absencji. Jako nieprzydatny do dokonania ustaleń faktycznych został uznany odpis wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 czerwca 2009r. w sprawie (...), jako niemający związku z przedmiotem procesu.

Sąd zważył, co następuje:

powództwo powoda była zasadne.

Pozwany będący poręczycielem wekslowym ponosi odpowiedzialność za zobowiązanie wystawcy weksla na podstawie art. 30-32 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. prawo wekslowe (Dz.U.2016.160 j.t.). Art. 30 prawa wekslowego określa, że zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba podpisana na wekslu. Art. 31 prawa wekslowego wskazuje na sposób udzielenia poręczenia wekslowego, które winno zostać umieszczone na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem "poręczam" lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę.

Weksel w chwili przedstawienia go do realizacji powinien zawierać wszystkie cechy ważności, co ma szczególne znaczenie przy wekslu in blanco. Wypełnienie weksla musi bowiem nastąpić przed wniesieniem pozwu i nie jest możliwe dokonanie późniejszych uzupełnień. Weksel nie może nasuwać wątpliwości co do swojej prawdziwości, zarówno w zakresie osnowy weksla, jak i stanu dokumentu. Co do zasady sąd nie bada zgodności weksla z treścią stosunku podstawowego łączącego strony, ponieważ wypełnienie weksla in blanco niezgodnie z treścią stosunku podstawowego nie ma żadnego wpływu na jego ważność, wyjątkiem jest sytuacją, gdy pozwany zgłasza zarzut odpowiedniej treści.

Na gruncie niniejszej sprawy weksel przedstawiony przez powoda, w oparciu o który dochodzona jest należność wekslowa, spełnia w zakresie swej treści wymagania z art. 101 pkt. 1-7 prawa wekslowego, tj. zawiera: nazwę „weksel” w tekście dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej - kwoty 3.791,77 euro, wskazanie terminu płatności – 06 grudnia 2014r., miejsce płatności – (...) I Oddział (...) w B., określenie podmiotu, na którego zlecenie zapłata ma być dokonana – (...), datę i miejsce wystawienia weksla - B., dnia 27 lutego 2001r., czytelne podpisy wystawców weksla K. C. i E. C. oraz adnotację „poręczam za wystawców” wraz z podpisem poręczyciela Z. C.. Przedmiotowy weksel nie nasuwa też wątpliwości, co do swej prawdziwości, w szczególności mając na uwadze przywołaną wcześniej opinię biegłego – zawiera autentyczny podpis Z. C., jako awalisty. Jest zatem wekslem ważnym, z którego wynika ważne zobowiązanie wekslowe, jako poręczenie wekslowe za wystawcę, którego powód może dochodzić na drodze postępowania sądowego.

Zakres odpowiedzialności poręczyciela wekslowego jest tożsamy z odpowiedzialnością wystawcy weksla, ponieważ w świetle art. 32 prawa wekslowego, poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył, to jest w takim samym rozmiarze i takich samych granicach (vide: wyrok SN z 17.02.1982r., sygn. I CR 13/82). Prawo wekslowe nie określa, jakimi zarzutami poręczyciel wekslowy może się zasłaniać wobec posiadacza weksla, skoro jednak odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczył, przysługuje mu prawo podnoszenia także wszelkich zarzutów, jakie przysługują tej

osobie (vide: wyrok SN z 17 marca 2011r., IV CSK 371/10, Legalis nr 427643; wyrok SA w Białymstoku z 23 grudnia 2014r., I ACa 659/14, Legalis nr 1179995,).

Przedmiotowy weksel wystawiony pierwotnie in blanco stanowił zabezpieczenie wykonania umowy o pożyczkę hipoteczną z dnia 27 lutego 2001r., a więc miał charakter gwarancyjny. Weksel ten został później wypełniony przez wierzyciela i nigdy nie podlegał indosowaniu, a zatem do odpowiedzialności pozwanego i zakresu postępowania należy zastosować art. 32 i art. 10 prawa wekslowego.

Zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, w stosunku jednak pomiędzy wystawcą, a remitentem samodzielność tego zobowiązania ulega znacznemu osłabieniu, z uwagi na możliwość podnoszenia bez ograniczeń przez wystawcę (lub poręczyciela odpowiadającego tak, jak wystawca), zarzutów ze stosunku podstawowego. Jeżeli pozwany opiera swoje zarzuty na treści art. 10 prawa wekslowego, przedmiotem sporu w dalszym ciągu jest objęte roszczenie wekslowe, ale że przy rozpoznawaniu sprawy sąd winien uwzględniać również stosunek podstawowy (vide: wyrok SN z 22 czerwca 2006r., sygn. V CSK 86/06, Legalis nr 177251). Zgodnie jednak z art. 10 prawa wekslowego, to na wystawcy (poręczycielu) ciąży dowód wykazania, iż weksel został wypełniony w sposób niezgodny z porozumieniem wekslowym, a jednocześnie wierzyciela obciąża wskazanie okoliczności faktycznych uzasadniających istnienie wierzytelności zabezpieczonej wekslem i jej wysokości oraz dowodów na ich poparcie. Z drugiej strony, w takim wypadku sąd może rozpoznać powództwo nie naruszając art. 495 § 2 kpc nawet wówczas, gdy z jakichś powodów, w tym np. nieważności weksla, powództwo oparte na wekslu okaże się niezasadne (vide: uchwała SN z 24 kwietnia 1972r., sygn. III PZP 17/70, OSNCP 1973 nr 5, poz. 72, Legalis nr 16212).

Na gruncie niniejszej sprawy strona powodowa wskazała zarówno okoliczności faktyczne uzasadniające istnienie i wysokość zobowiązania zabezpieczonego wekslem poręczonym przez pozwanego, jak i sposób wyliczenia tych należności.

Przedłożony dokument umowy nr (...) z dnia 27 lutego 2001r. wskazuje, iż powód udzielił pożyczkobiorcom K. C. i E. C. pożyczki hipotecznej waloryzowanej kursem DEM w kwocie 37.700 zł na okres od 27 lutego 2001r. do 27 lutego 2016r. Z porównania wysokości udzielonego kredytu i kwoty należności głównej wymienionej w wezwaniu pozwanego do zapłaty zobowiązania wynikającego z poręczenia wekslowego wynika, że pożyczka została częściowo spłacona. Pozwany nie negował ważności zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego, lecz sformułował zarzut braku czytelności wydruków zawierających historię spłaty zadłużenia. Wygenerowane elektronicznie „podsumowanie historii” operacji na rachunku bankowym pozwala na ustalenie wszystkich dokonanych przez dłużników spłat pożyczki wraz z określeniem ich wysokości, dat oraz salda zadłużenia po każdorazowej operacji, które na dzień 13 grudnia 2012r. wynosiło 3.775,95 euro. Jak podał powód w treści pisma z 06 lipca 2015r., kwota ta wraz z 15,82 euro skapitalizowanych odsetek karnych składa się na sumę wekslową (k.47). Tym samym sąd nie podzielił zarzutu pozwanego dotyczącego nieczytelności wskazanych wydruków i braku właściwego wyliczenia zobowiązania.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego dotyczącego braku przedstawienia mu weksla do zapłaty, sąd ocenił go jako nieuzasadniony. Obowiązek przedstawienia weksla do zapłaty wynika wprost z art. 38 prawa wekslowego, przy czym nie jest konieczne fizyczne okazanie weksla dłużnikowi głównemu, lecz wystarcza stworzenie mu realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla (vide: wyrok SN z 21 marca 2011r., sygn. III CKN 322/00, OSNC 2001 nr 11, poz. 164, str. 50, Biul. SN 2001 nr 6, str. 11, Biul. SN 2001 nr 10, str. 9, PG 2001 nr 12, str. 17, Biul. I. Pr. 2001 nr 4, str. 33, MoP 2002 nr 2, str. 77, Biul. I. Pr. 2002 nr 1, str. 7, (...) 2002 nr 12, poz. 105, Legalis nr 50004; wyrok SN z dnia 31 marca 2006r., sygn. IV CSK 132/05, Legalis nr 117727). Powód uczynił zadość temu obowiązkowi, ponieważ skierował do pozwanego pismo z dnia 25 listopada 2014r. (k.4), w którym zawarł informację, iż przed dokonaniem zapłaty weksla, może on zapoznać się z wypełnionym oryginałem weksla w (...) (...) przy ul. (...) w B.. Tego rodzaju forma przedstawienia dłużnikowi weksla do zapłaty w ocenie sądu spełnia wymaganie z art. 38 prawa wekslowego. Jednocześnie należy zauważyć, iż ewentualny brak przedstawienia weksla do zapłaty w stosunku do poręczyciela i tak nie spowodowałby zwolnienia od obowiązku zapłaty sumy wekslowej, a miałyby jedynie wpływ na możliwość dochodzenia odsetek za okres do daty okazania. W orzecznictwie słusznie podnosi się, iż dłużnicy główni weksla własnego (wystawca i poręczyciele) odpowiadają wekslowo nawet mimo nieprzedstawienia im weksla do zapłaty (vide:

postanowienie SN z 22 lutego 1968r., sygn. I CZ 115/67, OSNCP 1968 nr 11, poz. 194, Legalis nr 13425; wyrok SN z 06 czerwca 2002r., sygn. I CKN 738/00, (...) 2004 nr 8, poz. 107, str. 24, Legalis nr 59498; wyrok SN z 10 lutego 2010r., sygn. V CSK 288/09, Legalis nr 350668). Zatem okoliczność ewentualnego braku przedstawienia weksla do zapłaty i tak pozostawałaby bez wpływu dla samej skuteczności poręczenia wekslowego i egzekwowania odpowiedzialności poręczyciela z weksla.

W niniejszej sprawie pozwany Z. C. podniósł także zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, z uwagi na brak jego powiadomienia przez powoda o wypełnieniu weksla.

W procesie wekslowym to do dłużnika wekslowego należy wykazanie, iż weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem, wierzyciel bowiem przedstawia dowód istnienia zobowiązania w postaci weksla (vide: wyrok SN z 24 października 1962r., sygn. 2 CR 976/61, OSNCP 1964 nr 2, poz. 27, Legalis nr 109566; wyrok SN z 28 października 1963r., sygn. II CR 249/63, OSNCP 1964 nr 10, poz. 208, str. 50, Legalis nr 12029; wyrok SN z 24 lutego 1928r., sygn. I C 273/27, (...) 1929, poz. 464, Legalis nr 10500).

Wskazany zarzut pozwanego sąd uznał za chybiony, ponieważ pozostawał w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Jak wynika ze zwrotnego potwierdzenia odbioru pisma z dnia 25 listopada 2014r. - „zawiadomienie o wypełnieniu weksla z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty” (k.5), w dniu 01 grudnia 2014r. pozwany otrzymał informację, iż weksel został wypełniony i w przypadku nieuiszczenia wskazanej w nim kwoty, sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

Z dokonanych ustaleń faktycznych wynika również, że strony zobowiązania wekslowego nie zawarły żadnego porozumienia co do konkretnej daty płatności, a wręcz przewidziały, że powód ma prawo opatrzyć weksel datą płatności wg swego uznania, zawiadamiając dłużników wekslowych listem poleconym na adres ul. (...) w W. zarówno w odniesieniu do wystawców, jak i poręczyciela. W tego rodzaju sytuacji dłużnik wekslowy nie może więc podnosić zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z jego wolą, co do terminu płatności. (vide: wyrok SN z 06 października 1938r., sygn. I C 1286/37, publ. OSN 1939/6/268)

Mając na uwadze treść art. 32, 70 w związku z art. 103 i 104 Prawa wekslowego, należy przyjąć, iż roszczenia wekslowe przeciwko poręczycielowi, tak samo, jak przeciwko wystawcy weksla własnego (vide: wyrok SN z 21 maja 1981r., sygn. IV PRN 6/81, OSNCP 1981 nr 11, poz. 225, PiP 1983 nr 4, str. 135, PiP 1983 nr 4, str. 135, Legalis nr 22628), ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia płatności weksla, co odnosi się także do weksla in blanco, w którym data płatności została wpisana przez wierzyciela wekslowego. Skoro więc podstawę dochodzonego roszczenia stanowi weksel mający wcześniej postać weksla in blanco, to niezależnie od poprawności ustalenia, że roszczenie wekslowe nie uległo przedawnieniu w terminie wynikającym z art. 70 prawa wekslowego, sąd nie jest zwolniony od obowiązku rozważenia, czy weksel został wypełniony zgodnie z umową, a w szczególności, czy w chwili jego uzupełnienia istniało nieprzedawnione roszczenie podlegające zabezpieczeniu (vide: wyrok SN z 14 października 1971r., sygn. II CR 277/71, PiP 1974 nr 5, str. 63, Legalis nr 15744; wyrok SN z 19 listopada 2004r., sygn. V CK 228/04, OSP 2005 nr 11, poz. 130, str. 587, Legalis nr 71110; wyrok SN z 09 lutego 2005r., sygn. II CK 426/04, PB 2006 nr 1, str. 18, Legalis nr 71951). Wykładnia postanowień deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco wręczanego dla zabezpieczenia określonego roszczenia prowadzi zazwyczaj do wniosku, że treścią upoważnienia jest objęte jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu (vide: wyrok SN z 26 stycznia 2001r., sygn. II CKN 25/00, OSNC 2001 nr 7-8, poz. 117, str. 89, Biul. SN 2001 nr 5, str. 10, Wokanda 2001 nr 6, str. 7, MoP 2001 nr 14, str. 720, PG 2001 nr 9, str. 17, Biul. Inf. Pr. 2001 nr 4, str. 33, OSP 2002 nr 2, poz. 19, Legalis nr 49633). Użycie w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oznacza dowolną chwilę, ale tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Także użycie w deklaracji wekslowej zwrotu o możliwości opatrzenia weksla in blanco datą płatności według uznania wierzyciela może być rozumiane jako dowolna data, ale mieszcząca się w okresie od dnia wymagalności zabezpieczonego wekslem roszczenia do dnia upływu terminu jego przedawnienia. Taka interpretacja odpowiada najbardziej sensownej dla wręczających weksel in blanco interpretacji zwrotów mówiących o możliwości wypełnienia go w każdym czasie i opatrzenia datą płatności według swego uznania.

Zgodnie z art. 117 kc, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata (art. 118 kc). W myśl art. 120 § 1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Pojęcie wymagalności roszczenia nie zostało zdefiniowane przez żaden przepis kodeksu cywilnego. Bieg terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z zobowiązania rozpoczyna się w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione. W orzecznictwie przyjmuje się, że roszczenie staje się wymagalne wtedy, gdy wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika zadośćuczynienia jego roszczeniu (vide: wyrok SN z 12 lutego 1991r., III CRN 500/90, OSNCP 1992 nr 7-8, poz. 137, OSP 1991 nr 10, poz. 229, Legalis nr 27236).

Na gruncie niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż roszczenie (...) (powoda) ze stosunku podstawowego, jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, podlegało 3-letniemu okresowi przedawnienia (vide: wyrok SN z 30 stycznia 2007r., IV CSK 356/06, Legalis nr 163858). Z umowy pożyczki wynikało, iż świadczenie pożyczkobiorców miało być spełniane częściami, przy czym nie miało ono charakteru okresowego, gdyż wielkość zobowiązania była od początku znana. Świadczenie pieniężne jest, co do zasady, świadczeniem podzielnym (art. 379 § 2 kc). Świadczenie to może być bowiem niewątpliwie spełnione częściowo bez istotnej zmiany jego przedmiotu lub wartości (vide: wyrok SN z 14 marca 2002 r., IV CKN 821/00, (...) 2004 nr 8, poz. 103, str. 3, Legalis nr 65083). Jeżeli zatem świadczenie pieniężne jest zasadniczo świadczeniem podzielnym, oznacza to, że może być ono spełnione w ratach. W przypadku rat pożyczki należy uznać, że poszczególne z nich przedawniają się po upływie trzech lat licząc od dnia, w którym rata powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową, w związku z czym okres przedawnienia biegnie tu oddzielnie w stosunku do każdej z nich. Jednakże w sytuacji rozwiązania umowy z powodu śmierci wszystkich pożyczkobiorców, całość niespłaconej pożyczki staje się wymagalna, a pozostałe do spłaty raty, stają się natychmiast wymagalne.

Jak wynika z historii spłaty zadłużenia, ostatnia rata tytułem spłaty pożyczki została dokonana przez pożyczkobiorcę w dniu 13 grudnia 2012r., a saldo zadłużenia po tej operacji wynosiło 3.775,95 zł. W dniu 16 grudnia 2012r. zmarł ostatni z pożyczkodawców, a zgodnie z zapisem § 20 ust. 3 regulaminu mieszkaniowego kredytu hipotecznego dla osób fizycznych, stanowiącego integralną część umowy pożyczki, „w przypadku śmierci Kredytobiorcy – po wypłacie kredytu – (...) dochodzi zaspokojenia swoich należności z tytułu umowy kredytu z przyjętych prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu lub od osób odpowiedzialnych za długi spadkowe”.

Od 16 grudnia 2012r., tj. od daty zgonu E. C., roszczenie powoda stało się wymagalne, ponieważ mógł on skutecznie żądać od pozwanego Z. C., jako poręczyciela wekslowego, zadośćuczynienia swojemu roszczeniu. Przyjmując zatem 3-letni termin przedawnienia, roszczenie powoda uległoby przedawnieniu z dniem 16 grudnia 2015r. Z treści „Zawiadomienia o wypełnieniu weksla z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty” skierowanego przez powoda do pozwanego, opatrzonych datą 25 listopada 2014r. wynika, iż w dacie jego sporządzenia lub najpóźniej w dacie jego nadania (26 listopada 2014r.), powód uzupełnił weksel, opatrując go m.in. datą płatności, o czym zawiadomił Z. C. listem poleconym (k.5)

W związku z powyższym, należy stwierdzić, iż do chwili uzupełnienia weksla in blanco roszczenie wynikające ze stosunku podstawowego nie uległo przedawnieniu.

W ocenie sądu, nie doszło również do przedawnienia roszczenia powoda wynikającego z weksla. Zgodnie z art. 70 Prawa wekslowego, roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia płatności. W związku z art. 103 i 104 ust. 1 Prawa wekslowego z upływem trzech lat od dnia płatności przedawniają się także roszczenia wekslowe przeciwko wystawcy weksla własnego (vide: wyrok SN z 04 czerwca 2003r., I CKN 434/01, Legalis nr 61197). Roszczenia wekslowe przeciwko poręczycielowi za akceptanta i za wystawcę weksla własnego ulegają przedawnieniu także z upływem trzech lat od dnia płatności (vide: wyrok SN z 19 listopada 2004r., V CK 228/04, OSP 2005 nr 11, poz. 130, str. 587, Legalis nr 71110). Przedawnienie roszczenia wekslowego nie jest równoznaczne z przedawnieniem roszczenia ze stosunku będącego podstawą wystawienia weksla. Dlatego może się zdarzyć, że roszczenie wekslowe uległo przedawnieniu, a mimo to nie wygasło roszczenie będące podstawą wystawienia weksla.

Może zaistnieć również sytuacja odwrotna. W związku z tym, że w przedmiotowym wekslu termin płatności został określony na dzień 06 grudnia 2014r., należy uznać, iż 3-letni termin przedawnienia roszczenia wekslowego winien być liczony od dnia 07 grudnia 2014r. Pozew w niniejszej sprawie został złożony w dniu 18 grudnia 2014r., a zatem przed upływem terminu przedawnienia określonego w art. 70 Prawa wekslowego, stąd nie można było uznać, że roszczenie powoda dochodzone z weksla jest przedawnione.

Bezzasadne okazało się także podważanie przez pozwanego umocowania M. D. do zastępowania powoda w procesie. Po pierwsze, z notarialnie uwierzytelnionego odpisu pełnomocnictwa z dnia 28 sierpnia 2012r. wynika, iż osoby uprawnione do reprezentowania powoda udzieliły pełnomocnictwa procesowego szczególnego do reprezentowania powoda w zakresie spraw zmierzających do realizacji wierzytelności powoda przed sądami powszechnymi M. D., zatrudnionej w (...) na stanowisku Specjalisty w Departamencie Monitoringu i (...). Z pieczęci firmowych widniejących na dokumentach przedłożonych do sprawy przez powoda (k.7, k.8), wynika, iż terenowy (...) w B., którego pracownikiem jest M. D., wchodzi w (...) Ponadto, po przekazaniu sprawy do tut. sądu przez Sąd Rejonowy w Wągrowcu, strona powodowa była zastępowana w sprawie przez pełnomocnika będącego radcą prawnym i kwestia procesowego umocowania M. D. stała się bezprzedmiotowa.

Ze wskazanych względów sąd w pkt 1 wyroku uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu w pkt 2 wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, kierując się zasadą odpowiedzialności za jego wynik. Powód wygrał proces w całości, dlatego pozwany zobowiązany jest do zwrotu na jego rzecz kosztów procesu. Zasądzona z tego tytułu kwota 2.615 zł obejmuje: 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym – w wysokości wynikającej z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.), 198 zł uiszczonej opłaty od pozwu oraz 17 zł opłaty skarbowej od czynności złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa.

Sędzia

Hanna Woźniak